

про інтеграцію та освіту

З ДУМКОЮ

Повсякденне ЖИТТЯ в Польщі

PROJEKT „RESTART” JEST WSPÓLFINANSOWANY
ZE ŚRODKÓW PROGRAMU KRAJOWEGO FUNDUSZU AZYLU,
MIGRACJI I INTEGRACJI ORAZ BUDŻETU PAŃSTWA.
BEZPIECZNA PRZYSTAŃ

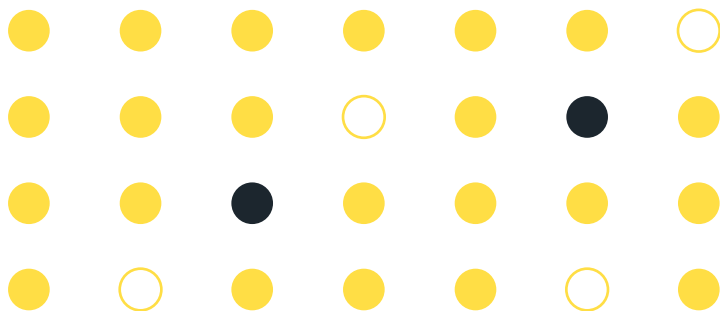

Wrocław miasto spotkań

Вступне слово

Запрошуємо ознайомитися з інформаційною брошурою, присвяченою повсякденному життю в Польщі, яку підготував міський пункт інформації та активності мігрантів та мігранток Wro-Migrant, що діє при Вроцлавському центрі суспільного розвитку. Публікація складається з трьох розділів, які охоплюють такі теми як отримання адміністративних послуг, освіта та медична допомога. Сподіваємося, що ця інформація буде корисною для нових мешканців регіону Нижньої Сілезії та Вроцлава.

Цю брошуру створено в межах проекту reSTART, що співфінансується за рахунок коштів Фонду «Притулок, Міграція та Інтеграції» та коштів державного бюджету. Публікація є частиною інформаційних матеріалів, створених в межах проекту reSTART у співпраці з Фондом «Україна», Агенцією розвитку вроцлавської агломерації та Вроцлавським центром суспільного розвитку.

Підручник був виданий в рамках проєкту reSTART

Адресати проєкту:

іноземці з третіх країн (за межами ЄС), які легально проживають у Польщі, та представники приймаючого суспільства (включаючи вчителів, працівників державних установ, неурядових організацій, роботодавців)

restart@fundacjaukraina.eu

**Підтримуємо
мігрантів
по всій
Нижній Сілезії**

Projekt "reSTART" jest współfinansowany z Funduszu Azylu, Migracji i Integracji oraz budżetu państwa

Адміністративні послуги

У Польщі існує трирівневий адміністративний поділ. Це означає, що територія держави поділяється на ґміни, повіти та воєводства. Загальне ознайомлення з основним адміністративним поділом допоможе краще зрозуміти, до якої установи звернутися в конкретній справі.

Мапа Нижньосілезького воєводства

The map by SANTosito - Praca własna,
CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org>

Основною і найменшою територіальною одиницею в Польщі є гміна. Гміни входять до складу повітів, а повіти – до складу воєводств. Так, у Нижньосілезькому воєводстві налічується 26 повітів, у тому числі 4 міста на правах повітову та 169 гмін (міських, місько-сільська та сільських).

Адміністративні органи на рівні гміни, повіту і воєводства утворюють три рівні територіального самоврядування. Простіше кажучи, місцеве самоврядування здійснює владу на місцевому та регіональному рівнях у визначених районах.

Структура місцевого самоврядування в Польщі

За виконання завдань, делегованих органам місцевого самоврядування, відповідають: на рівні гміни - вїйт (у містах - бургомїстр чи президент), на рівні повіту - староста, на рівні воєводства - маршалек. Виконувати завдання допомагають організаційні та допоміжні підрозділи органів місцевого самоврядування, основними з яких є:

- гміна - гмінне управління, управляє вїйт (wójt) чи міське управління, управляє бургомїстр чи президент (burmistrz чи prezydent);
- повіт - повітове староство, управляє староста (starosta);
- воєводство - адміністрація маршалка, управляє маршалек (marszałek).

Органи місцевого самоврядування реалізують, серед іншого, завдання, пов'язані з порядком, утриманням гмінних доріг, місцевим транспортом, питаннями реєстрації місця проживання, соціальною допомогою, освітою, культурою. Гміна може на підставі укладених угод виконувати також завдання, делеговані державними органами виконавчої влади.

Однак треба пам'ятати, що у випадку міст-адміністративних центрів воєводств - в одному місці діють як органи місцевого самоврядування, так і державні органи виконавчої влади на місцях.

Вроцлав є столицею (адміністративним центром) воєводства, тому тут розташовані також органи державної адміністрації, що підпорядковуються воєводі.

Органи державного управління реалізують, серед іншого, завдання, що стосуються легалізації перебування іноземців на території Польщі. У Нижній Сілезії органом, відповідальним за питання легалізації перебування, є Нижньосілезький воєвода,

допоміжним підрозділом якого є Нижньосілезьке воєводське управління. Воєвода є представником польського уряду (прем'єр-міністра) у воєводстві.

Важливо пам'ятати, що органи місцевого самоврядування і державні органи виконавчої влади на місцях – це окремі та незалежні одні від одних органи, які наділені різною компетенцією.

Коротко про органи публічної адміністрації в Нижній Сілезії:

- Якщо ви проживаєте у Вроцлаві чи в іншому місці, то установою, відповідальною за більшість місцевих справ, є міське управління та його підрозділи;
- Якщо ви проживаєте в меншому населеному пункті, то залежно від виду справи, відповідальною установою буде гмінне управління чи повітове староство;
- Перелік повітів <https://www.duw.pl/pl/form/2,Powiaty.html> і гмін у Нижньосілезькому воєводстві: <https://www.duw.pl/pl/form/3,Gminy.html>
- Органом державного управління, відповідальним за питання проживання, є Нижньосілезьке воєводство у Вроцлаві та його регіональні відділення в Легниці та Валбжиху.

Реєстрація місця проживання, номер PESEL та довірений профіль

Реєстрація місця проживання

Обов'язок зареєструвати своє місце проживання поширюється на всіх осіб, які мають намір залишитися в Польщі на довший період. Можна зареєструвати своє тимчасове чи постійне місце проживання. Громадяни країн-членів Європейського Союзу повинні зареєструвати місце проживання протягом 30 днів, а громадяни країн з-поза меж ЄС - протягом 4 днів від дати приїзду.

Документи, необхідні для реєстрації місця проживання:

- Форма «Заява про реєстрацію тимчасового місця проживання» чи «Заява про реєстрацію постійного місця проживання»;
- Документ, що підтверджує правовий титул на житлове приміщення, у якому проживає особа (наприклад, договір оренди, витяг із реєстрової книги);
- Дійсний паспорт для виїзду за кордон чи документ, що посвідчує особу;
- Документ, що підтверджує легальне перебування в Польщі.

Щоб зареєструвати своє місце проживання потрібно звернутися до гмінного управління за місцем проживання.

У Вроцлаві реєстрацію можна здійснити в Центрах обслуговування мешканців (COM) при Міському управлінні Вроцлава: COM I, COM II та COM IV. Адреси за посиланням:

<https://bip.um.wroc.pl/artykul/148/2803/com>

Зареєструвати місце проживання можна на строк не менше ніж 31 день.

Номер PESEL

Під час першої реєстрації місця перебування в Польщі кожному іноземцеві автоматично присвоюється номер PESEL (Powszechny Elektroniczny System Ewidencji Ludności / Загальна електронна система реєстрації населення). Наявність номера PESEL значно полегшує залагодження поточних справ в органах влади, у банках чи спрощує доступ до медичної допомоги. Якщо немає можливості зареєструвати своє місце проживання, можна подати окрему заяву про надання номера PESEL до гмінної адміністрації

У Вроцлаві заяву про надання номера PESEL можна подати до COM I, COM II та COM IV.

ePUAP (електронна Платформа послуг державної адміністрації)

ePUAP це загальнонаціональна інформаційно-телекомунікаційна платформа, яка уможливорює комунікацію громадян та підприємців з установами та державними органами. За допомогою системи ePUAP можна вирішувати свої питання, подавати заяви чи листуватися з органами.

Доступ до послуг ePUAP не має географічних обмежень – платформою може скористатися кожен, хто має доступ до інтернету, створений обліковий запис на порталі ePUAP, та може електронним способом підтвердити свою особу, наприклад, через Довірений профіль. Іноземці також можуть користуватися платформою ePUAP.

Довірений профіль

Довірений профіль (Profil Zaufany - PZ) <https://pz.gov.pl/pz/index> – це безоплатний інструмент, який уможливорює підтвердження особи під час онлайн-операцій та надає доступ до інструментів для вирішення своїх питань через інтернет.

Іноземець може створити Довірений профіль такими способами:

- через інтернет, якщо ви є клієнтом банку, який є так званим «постачальником підтвердження особи», шляхом подання заяви про створення Довіреного профілю через систему електронного банкінгу;
- подавши онлайн-заявку на вебсайті Довіреного профілю, а потім особисто підтвердивши свою особу в одному з пунктів підтвердження, тобто у вибраних органах та публічних установах. Знайти пункт підтвердження можна за посиланням: <https://pz.gov.pl/pz/confirmationPointAddressesList>.

Посвідчення водія

Для врегулювання питань, пов'язаних із заміною чи виготовленням польського чи міжнародного посвідчення водія, потрібно звернутися до:

- управління повітового староства за своїм місцем проживання (повіту),
- управління міста, якщо ви проживаєте в місті на правах повіту: Вроцлаві, Єленій Ґурі, Легніці чи Валбжиху.
- у Вроцлаві, до Відділу в справах водійських посвідчень (у СОМ I при Міському управлінні Вроцлава, а також уСОМ II та СОМ IV).

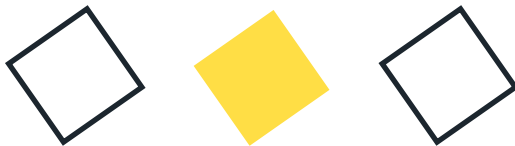
Заміна іноземного водійського посвідчення на польське

Громадяни третіх країн, які мають посвідчення водія, видане в країні походження, мають право керувати транспортним засобом у Польщі за умови заміни цього посвідчення на польське посвідчення водія.

Процедура заміни різниться залежно від того, чи країна, у якій видано документ, ратифікувала міжнародні конвенції, що регулюють питання дорожнього руху (Женевська конвенція 1949 року та Віденська конвенція про дорожній рух 1968 року), а також від того, чи зразок посвідчення водія відповідає зразку, що описаний у Віденській конвенції.

На практиці це означає, що для заміни посвідчення водія на польське в разі наявності:

- посвідчення водія, виданого в країні, яка ратифікувала Женевську чи Віденську конвенцію, а також посвідчення водія, яке відповідає стандартам цих конвенцій, достатньо лише подати заяву про заміну;

- посвідчення водія, виданого в країні, яка не ратифікувала Женевську чи Віденську конвенцію, потрібно подати заяву та скласти з позитивним результатом теоретичну частину державного іспиту з водіння;
- посвідчення водія, виданого в країні, яка ратифікувала Женевську чи Віденську конвенцію, але якщо зразок цього посвідчення не відповідає стандартам, описаним у цих конвенціях, потрібно подати заяву та скласти з позитивним результатом теоретичну частину державного іспиту з водіння¹.

Відмінності можуть полягати, зокрема в іншому позначенні категорії чи браку перекладу істотних даних.

Щоб переконатися, чи у вашому випадку необхідно складати іспит, потрібно звернутися до органу, відповідального за заміну посвідчення водія, або ознайомитися з вимогами щодо зразка посвідчення водія: <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20160000702/O/D20160702.pdf>

Іноземці, які мають дійсне іноземне посвідчення водія, зобов'язані отримати польське посвідчення водія, якщо вони перебувають у Польщі принаймні 185 днів.

Документи, необхідні для заміни посвідчення водія:

- заповнена заява;
- кольорова фотографія (35×45 мм);
- ксерокопія посвідчення водія;
- підтвердження оплати;
- ксерокопія посвідки на проживання, візи чи іншого документа, що підтверджує право на перебування в Республіці Польща.

---

¹ Деякі країни, незважаючи на підписання Женевської та Віденської конвенцій, досі не уніфікували свій зразок посвідчення водія відповідно до зразка, описаного в конвенціях.

Плата за видачу посвідчення водія становить 100 злотих.

Більше інформації про заміну посвідчення водія та приклад процесу, коли посвідчення водія не передбачене в конвенціях: <https://bip.um.wroc.pl/sprawa-do-zalatwienia/9055/prawo-jazdy-wymiana-zagranicznego-prawa-jazdy-nie-okreslonego-w-konwencjach-o-ruchu-drogowym>.

Видача посвідчення водія вперше

Іноземці, які хочуть отримати водійські права вперше чи хочуть отримати додаткову категорію, можуть приступити до іспиту з водіння, якщо вони перебувають у Польщі принаймні 185 днів протягом календарного року. Іспит складається з теоретичної та практичної частин.

Етапи отримання посвідчення водія:

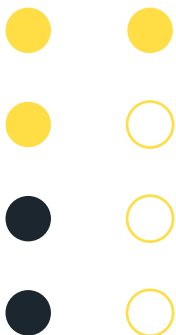
- проходження медичного огляду та отримання медичної довідки;
- подання до повітового староства чи до міського управління заяви про виготовлення посвідчення водія та комплекту документів (медична довідка, фотографія, паспорт для виїзду за кордон, документ, що підтверджує легальне перебування в Польщі, копія посвідчення водія (якщо ви хочете отримати додаткову категорію), довідка від лікаря психіатра про брак психологічних протипоказань до керування транспортним засобом (для категорій C1, C1+E, C, C+E, D1, D1+E, D, D+E);
- отримання номера Профілю кандидата на водія (РКК);
- проходження курсу з водіння та складення іспиту з водіння в екзаменаційному центрі;
- оплата за виготовлення посвідчення водія (в органі, у пункті банківського обслуговування чи шляхом переказу на рахунок, що поданий на вебсайті Бюлетеня публічної інформації повітового староства чи міського управління);
- отримання посвідчення водія в повітовому старостві чи міському управлінні.

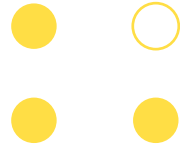
Приклад процесу видачі посвідчення водія описаний на вебсайті Управління міста Вроцлава: <https://bip.um.wroc.pl/sprawa-do-zalatwia/9044/prawo-awod-wydanie-dokumentu-po-egzaminie-panstwowym-nowe-uprawnienia>

Міжнародне водійське посвідчення

Якщо іноземець хоче керувати транспортними засобами за межами Європейського Союзу, у країнах, які є сторонами Віденської чи Женевської конвенції, він може виробити міжнародне посвідчення водія. Міжнародне посвідчення водія видається на підставі польського посвідчення водія. Заяву можна подати до Повітового староства чи Управління міста. Плата за видачу міжнародного посвідчення водія становить 35 злотих.

Важливо: Міжнародне посвідчення водія - це документ, який додатково підтверджує право. Водій повинен зберігати польське посвідчення водія.

Орган реєстрації актів цивільного стану (РАЦС)

Орган реєстрації актів цивільного стану займається насамперед реєстрацією актових записів та внесенням до них змін.

Органи РАЦСу займаються, зокрема:

- справами, пов'язаними з народженням дитини: реєстрація народження та видача свідоцтв про народження, прийняття заяв про визнання батьківства, внесення іноземних свідоцтв про народження до реєстру актів цивільного стану.
- справами, пов'язаними з укладенням шлюбу, та справами про розлучення: подання документів, необхідних для укладення шлюбу, проведення шлюбної церемонії, а також внесення іноземних свідоцтв про шлюб до реєстру актів цивільного стану.
- формальностями, пов'язаними з реєстрацією смертей, видачею свідоцтв про смерть;
- іншими справами, зокрема: зміна імені, зміна прізвища на дошлюбне прізвище після розлучення, видача копій свідоцтв про цивільний стан, надання інформації про сім'ю, яка проживає у Вроцлаві.

Пошук органів реєстрації актів цивільного стану: <https://www.gov.pl/web/mswia/urzed-y-stanu-cywilnego>

У поле „województwo” потрібно ввести „dolnośląskie”.

Податки та подання декларації PIT

Кожна людина, яка отримує дохід у Польщі, зобов'язана сплачувати податок із доходів за попередній календарний рік. Людям, які працюють на підставі трудового договору, договору про надання послуг чи договору підряду, роботодавець зобов'язаний до кінця лютого надати форму PIT (ang. Personal Income Tax) за попередній календарний рік. Платник податків зобов'язаний подати податкову декларацію до 30 квітня. Залежно від суми вже сплаченого податку, а також пільг, які належать платникові, можна отримати повернення податку або вимогу врегулювати недоплату податку.

Податкову декларацію можна подати:

- електронним способом: подати електронну декларацію на офіційному урядовому вебсайті через систему Твій e-PIT: www.podatki.gov.pl/pit/twoj-e-pit або через комерційні програми.
- поштою чи особисто: заповнити електронну версію декларації та роздрукувати її, чи заповнити декларацію в паперовій формі, а потім надіслати її до податкового органу традиційною поштою чи подати особисто.

Важливо: У разі надіслання декларації електронним способом, підтвердженням її правильного заповнення та отримання є Офіційне підтвердження отримання (Urzędowe Poświadczenie Odbioru).

Доказ подання податкової декларації потрібно зберігати протягом 5 років.

Де подати свій PIT?

Податковий орган, у якому потрібно сплатити податок, визначається залежно від вашої адреси проживання. Що важливо, податки сплачуються за місцем фактичного проживання, а не за адресою реєстрації.

Список податкових органів можна знайти за посиланням: <https://urządskarbowy.eu/spis-urzedow/>.

Важливо: У більших містах може бути навіть кілька податкових органів.

Лише у Вроцлаві є п'ять податкових органів, приписаних до адміністративних частин міста: Фабрична, Кшикі, Псе Поле, Старе Място, Срудмесьце.

Господарська діяльність та отримання ідентифікаційного податкового номера (NIP)

Іноземці та господарська діяльність

Громадяни третіх країн можуть зареєструвати господарську діяльність на таких самих умовах, що і громадяни Польщі, якщо вони мають:

- дозвіл на постійне перебування;
  - дозвіл на перебування довгострокового резидента ЄС;
  - дозвіл на тимчасове перебування для студентів;
  - дозвіл на тимчасове перебування для осіб, що є в шлюбі з громадянином / громадянкою Республіки Польща;
-

- наданий міжнародний захист (статус біженця, додатковий захист, тимчасовий захист чи дозвіл на толероване перебування);
- дозвіл на тимчасове перебування з метою продовження господарської діяльності, зареєстрованої у Польщі раніше;
- карту поляка.

В інших випадках застосовуються окремі положення. Для отримання додаткової інформації про форми господарської діяльності рекомендуємо звернутися до:

Бюро економічного розвитку – Інформаційний пункт для підприємців (BRG)

Biuro Rozwoju Gospodarczego – Punkt Informacji Gospodarczej (BRG)
Świdnicka 53, pok. 311 (III piętro)

50-030 Wrocław

тел. +48 71 777 78 19, +48 71 777 75 31

e-mail: brg@um.wroc.pl

Реєстрація господарської діяльності

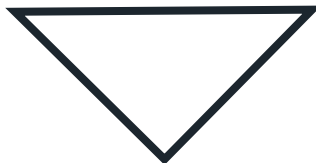
Для того, щоб розпочати процедуру реєстрації господарської діяльності фізична особа повинна подати заяву про внесення запису до Центрального реєстру та інформації про господарську діяльність (CEIDG):

- особисто до управління міста чи до гмінного управління;
- через представника;
- поштою (з нотаріально завіреним підписом на заяві);
- телефоном (тел. 801 055 088);
- через інтернет на вебсайті www.ceidg.gov.pl (потрібен Довірений профіль чи електронний підпис).

На підставі заяви CEIDG-1 дані автоматично будуть надіслані до Закладу соціального страхування (ZUS), Центрального статистичного управління (GUS) та відповідного податкового органу. Потім на вебсайті CEIDG публікується запис, що буде підтвердженням ведення підприємницької діяльності в Польщі. Якщо дані підприємця зміняться, необхідно оновити запис у реєстрі CEIDG. Протягом 7 днів після подання заяви про реєстрацію автоматично присвоюється:

- номер NIP – ідентифікаційний податковий номер;
- номер REGON – номер у Реєстрі суб'єктів національної економіки.

Особи, що реєструють господарську діяльність, зобов'язані також зареєструватися як платник страхових внесків, подавши заяву до Закладу соціального страхування. Реєстрація у CEIDG є безоплатною. Після цього бланк, виданий у ZUS, слід долучити до заяви CEIDG. Останнім кроком є повідомлення відповідного податкового органу про ведення господарської діяльності.

Освіта дітей та молоді

Система освіти

Польська система освіти поділена на три етапи:

- дитячі садки (3-5/6 років);
- початкова школа (6/7-14/15 років);
- середня школа (14/15-18/19 років).

У Польщі дитину можна записати до дитячого садка починаючи з трьох років, а в обґрунтованих випадках батьки можуть спробувати записати до дитячого садка 2,5-річну дитину. Навчання в дитячому садку для дитини у віці від 3 до 5 років не є обов'язковим, тоді як шестирічна дитина вже зобов'язана відвідувати річну дошкільну підготовку, так звану «зерувку», тобто нульовий клас. У віці семи років починається обов'язкова освіта, яка закінчується до досягнення повноліття.

Ясла та дитячі клуби

Мета ясел та дитячого клубу - це допомагати батькам поєднувати професійну роботу із сімейними обов'язками (доглядом за дітьми). Однак існують деякі відмінності між цими закладами щодо їх розміру, підбору педагогічного персоналу чи виду активності. У яслах догляд за дітьми здійснюється після виповнення дітям 20 тижнів і до досягнення ними трьох років. Натомість у дитячому клубі догляд за дітьми здійснюється після виповнення дітям 1 року (також до 3 років). Ясла поділяються на

державні та приватні. У випадку останніх догляд за дитиною оплачується додатково.

Більше інформації про відмінності між яслами та дитячим клубом можна знайти за посиланням: Zielonalinia.gov.pl/zlobek-i-klub-dzieciocy-33256

Відправляти дитину в ясла не є обов'язком.

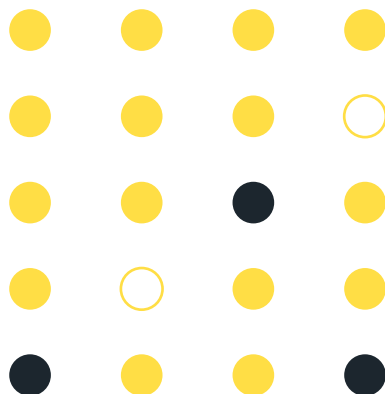
Правила прийому в ясла

Процес набору у ясла державної форми власності відбувається безперервно – цілий рік, за допомогою електронної системи. У Вроцлаві умовою для реєстрації заяви є її заповнення в електронній формі (варто звернутися по допомогу до людей, які володіють польською мовою).

У разі реєстрації більшої кількості дітей, ніж кількість місць у яслах, до уваги беруться пункти за додаткові критерії. Довідку, що підтверджує ці критерії, складену іншою мовою, треба перекласти на польську мову в присяжного перекладача.

Правила реєстрації до приватних ясел встановлюються цими закладами індивідуально.

Більш детальну інформацію про реєстрацію можна отримати в цих закладах чи у відділі освіти за місцем проживання.

Дитячі садки

Під час набору в дитячий садок не враховується критерій місця проживання дитини, а це означає, що дитину можна записати до будь-якого закладу за місцем проживання чи в іншому населеному пункті залежно від наявності вільних місць. Навчання в дитячих садках не є обов'язковим.

Щоб записати дитину до державного дитячого садка потрібно звернутися до вибраного дитячого садка та уточнити, чи набір проводиться в електронному чи стаціонарному режимі. Терміни та правила зарахування, перелік дитячих садків, які набирають дітей, та інформацію про кількість вільних місць можна знайти на вебсайті міського чи гмінного управління. У Вроцлаві вся інформація доступна на платформі для запису: rekrutacje.edu.wroclaw.pl.

Якщо дитячий садок проводить набір онлайн, перейдіть на вебсайт міського чи гмінного управління та зареєструйтесь на платформі для запису. Онлайн-набір складається з таких етапів:

- заповнення заяви в режимі онлайн,
- роздрукування заяви,
- надіслання заяви до дитячого садка першого вибору разом із документацією.

Якщо дитячий садок не проводить набору в режимі онлайн:

- прийдіть у вибраний дитячий садок та візьміть заяву про зарахування,
- заповніть і подайте заяву до цього дитячого садка.

Набір у державні дитячі садки проходить у два етапи: основний набір та додатковий набір на вакантне місце.

Про прийняття дитини до дитячого садка вирішує приймальна комісія. Кожен кандидат під час процедури відбору отримує пункти за певні критерії, тобто, працевлаштування чи стаціонарне навчання одного або обох батьків, самостійне виховання дитини одним із батьків, багатодітність сім'ї кандидата, інвалідність кандидата чи члена його сім'ї, а також сплата податків батьками в цьому населеному пункті.

Початкові школи

Навчання в початковій школі триває 8 років (8 класів). До початкових шкіл (районна чи окружна школа) зараховують дітей за їх місцем проживання. Це означає, що дитина матиме гарантоване місце в районній школі.

У разі, якщо батьки виберуть школу в іншому районі, то обов'язково проводитиметься набір на вільні місця, а пріоритет завжди матимуть діти, що проживають у районі цієї школи.

Зарахування до початкової школи у великих містах зазвичай відбувається через електронну систему прийому у визначені терміни. Набір складається з таких етапів:

- заповнення заяви в режимі онлайн;
- роздрукування заяви;
- надіслання заяви до школи першого вибору.

До початкової школи в менших населених пунктах записатися можна шляхом подачі заяви про зарахування до секретаріату обраної школи.

Для того, щоб записати дитину до школи під час шкільного року (поза встановленими термінами набору), необхідно подати заяву про зарахування до обраної школи.

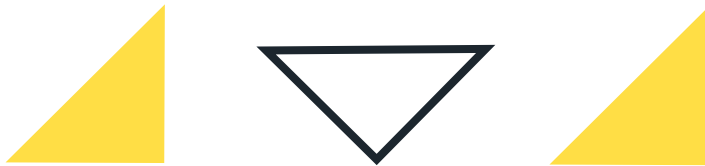
Більш детальну інформацію про набір до початкових шкіл можна отримати в секретаріаті школи чи у відділі освіти за місцем проживання.

Середні школи

Після закінчення початкової школи дитина може продовжити навчання в загальноосвітньому ліцеї (4 роки), технікумі (5 років) чи в професійній школі (2-3 роки). Випускники ліцеїв та технікумів можуть приступати до іспиту зрілості (так звана «матура»), що дозволяє їм вступити у вищі навчальні заклади. Щоб випускники професійних шкіл змогли приступити до іспиту зрілості, вони повинні закінчити професійну школу другого ступеня чи додаткове навчання в ліцеї.

Для зарахування до загальноосвітніх шкіл не враховується принцип місця проживання дитини, а це означає, що учень може вибрати будь-яку школу. Процес набору в загальноосвітні школи може відрізнятися залежно від населеного пункту. Він може проводитися електронно або стаціонарно. У Вроцлаві, наприклад, електронний набір має такі етапи:

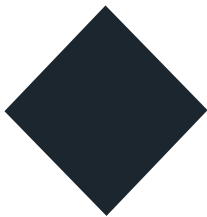
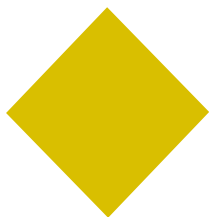
- заповнення заяви в режимі онлайн та вибір трьох бажаних шкіл;
- роздрукування і надіслання заяви до школи першого вибору;
- доповнення електронної заяви й надання атестата про закінчення початкової школи та довідки про результати іспиту восьмикласника.

Якщо учень не пройшов відбір у жодній із трьох обраних шкіл, він може взяти участь у додатковому наборі.

Підтримка іншомовних учнів

Усі іншомовні діти мають право відвідувати додаткові заняття з польської мови тривалістю дві години на тиждень.

Кожна дитина може скористатися корекційними (додатковими) заняттями з різних предметів. Про можливість запису дитини на додаткові уроки польської мови та корекційні заняття потрібно запитати вчителя чи в секретаріаті школи.

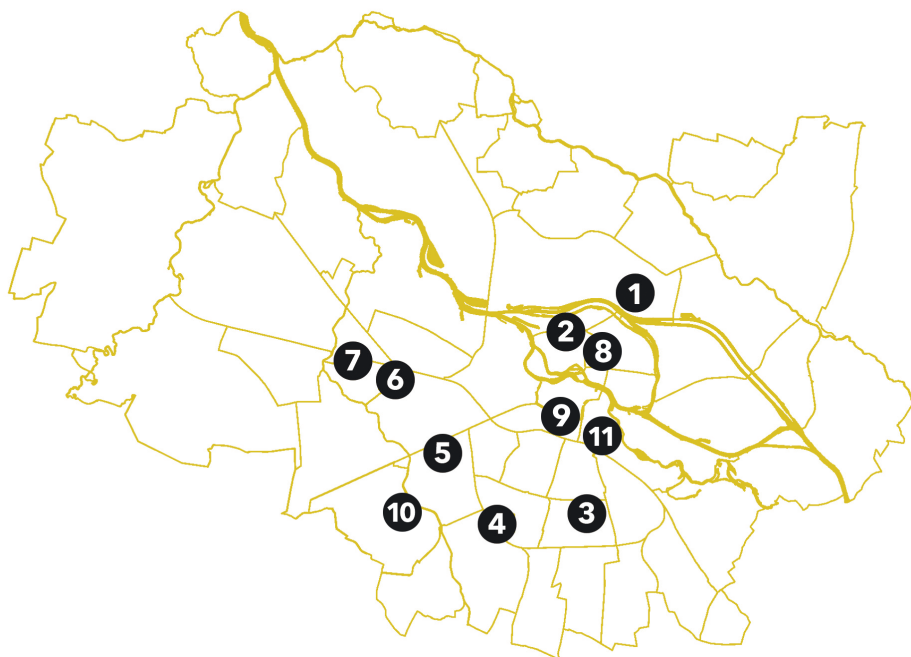

Підготовчі класи

У Вроцлаві діють підготовчі класи для дітей іноземців та дітей, що повертаються з еміграції, які починають навчання в польській школі й не знають польської мови на достатньому рівні. Завданням підготовчих класів є полегшення адаптації дитини до нових умов. На сьогодні підготовчі класи діють у сімох школах Вроцлава.

Крім основної навчальної програми, учні підготовчих класів інтенсивно вивчають польську мову (наприклад, словниковий запас, необхідний для вивчення різних шкільних предметів), а також беруть участь в інтеграційних заходах, знайомляться з Вроцлавом та польською культурою. Навчання в підготовчому класі залежно від індивідуальних потреб дитини може тривати від одного місяця до року. Після цього періоду дитина приєднується до класу відповідно до своєї вікової категорії. Водночас дитина не втрачає року, тому що з початку виконує основну навчальну програму для свого рівня.

До підготовчих класів записуватися можуть діти віком від 6 до 19 років протягом усього навчального року. Для запису потрібно звернутися до секретаріату обраної школи:

1. Початкова школа № 4

Szkoła Podstawowa nr 4

53-140 Wrocław

ul. Powstańców Śląskich 210-218

тел. +48 71 798 69 03

e-mail: sekretariat.sp004@wroclawskaedukacja.pl

2. Початкова школа № 74 ім. Примаса

Тисячоліття Szkoła Podstawowa nr 74 ім.

Примаса Tysiąclecia ul. Kleczkowska 2

50-227 Wrocław

тел. +48 71 798 68 63

e-mail: sekretariat.sp074@wroclawskaedukacja.pl

3. Початкова школа № 83 ім. Яна Каспровіча
Szkoła Podstawowa nr 83 im. Jana Kasprowicza
ul. T. Boya-Żeleńskiego 32
51-160 Wrocław
тел. +48 71 798 68 69
e-mail: sekretariat.sp083@wroclawskaedukacja.pl

4. Початкова школа № 90 ім. проф. Станіслав Толпи
Szkoła Podstawowa nr 90 im. prof. Stanisława Tołpy
ul. Orzechowa 62
50-540 Wrocław
тел. +48 71 798 68 73
e-mail: sekretariat.sp090@wroclawskaedukacja.pl

5. Початкова школа № 109 ім. Едварда Дембовського
Szkoła Podstawowa nr 109 im. Edwarda Dembowskiiego
ul. Inżynierska 54
53-230 Wrocław
тел. +48 71 798 68 39
e-mail: sekretariat.sp109@wroclawskaedukacja.pl

6. Загальноосвітній ліцей № XV ім. П. Висоцького
Liceum Ogólnokształcące nr XV im. mjr Piotra Wysockiego
ul. Wojrowicka 58
54-436 Wrocław
тел. +48 71 798 67 39
e-mail: sekretariat@loxv.wroclaw.pl

7. Шкільний та дошкільний комплекс № 1
Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1
ul. Zemska 16c
54-440 Wrocław
тел. +48 71 798 69 15
e-mail: sekretariat@sp113.wroc.pl

8. Початкова школа № 93

Szkoła Podstawowa nr 93

ul. Niemcewicza 29-31

50-238 Wrocław

тел. +48 71 798 67 15

e-mail: sekretariat.sp093@wroclawskaedukacja.pl

9. Початкова школа № 29

Szkoła Podstawowa nr 29

ul. Kraińskiego 1

50-153 Wrocław

тел. +48 71 798 67 20

e-mail: sp29@sp29.wroc.pl

10. Початкова школа № 81

Szkoła Podstawowa nr 81

ul. Jastrzębia 26

53-148 Wrocław

тел. +48 71 798 67 15

e-mail: sekretariat.sp081@wroclawskaedukacja.pl

11. Початкова школа № 2

Szkoła Podstawowa nr 2

ul. Komuny Paryskiej 36-38

50-451 Wrocław

тел. +48 71 798 68 43

e-mail: sp2wroc@poczta.onet.pl

Медичні послуги

У Польщі функціонує як державна медична допомога, якою застраховані особи користуються безкоштовно, так і приватні медичні заклади, що надають платні медичні послуги. Медичні послуги фінансуються за рахунок публічних коштів, акумульованих у Національному фонді здоров'я (NFZ). Відрахування внесків на медичне страхування відбувається за посередництвом Закладу соціального страхування (ZUS). Платником внесків може бути роботодавець, школа (учні), орган з питань праці (безробітні особи), підприємець чи фізична особа.

Медичне страхування

Більшість людей, які проживають у Польщі, підлягають обов'язковому медичному страхуванню. Люди, на яких не поширюється страхування NFZ, можуть подати заяву про добровільне страхування, однак у цьому випадку зобов'язання сплачувати страхові внески покладається на застраховану особу. Особи, охоплені обов'язковим і добровільним страхуванням, можуть користуватися медичними послугами без додаткових оплат.

Важливо: деякі медичні послуги не включені до переліку безоплатних медичних послуг. Лікар зобов'язаний повідомити пацієнта про послуги, які є платними.

Обов'язкове медичне страхування

Обов'язковому медичному страхуванню підлягають, зокрема:

- працівники, працевлаштовані на підставі трудового договору чи договору про надання послуг;
- члени сім'ї працівників (якщо вони не мають окремої підстави для страхування та спільно проживають із працівником);
- особи, що ведуть підприємницьку діяльність;
- особи, які мають статус біженця чи додатковий захист.

Працівників, що працюють на підставі трудового договору чи договору про надання послуг, роботодавець зобов'язаний зареєструвати в Закладі соціального страхування (ZUS) та сплачувати за них щомісячні внески до Національного фонду здоров'я (NFZ). Особи, що ведуть підприємницьку діяльність, зобов'язані самостійно зареєструватися в Закладі соціального страхування та сплачувати за себе внески залежно від доходу фірми.

Після втрати підстави для страхування (наприклад, унаслідок розірвання трудового договору чи договору про надання послуг) працівник може користуватися страхуванням ще 30 днів.

Безробітна особа також підлягає медичному страхуванню, якщо вона зареєструє відповідний статус в органі з питань праці й не буде застрахована з іншої підстави. В органі з питань праці можна дізнатися про правила реєстрації статусу безробітної особи, натомість варто знати, що не всі іноземці можуть отримати цей статус. Список органів з питань праці, що діють у Нижньосілезькому воєводстві можна знайти за посиланням: <https://psz.praca.gov.pl/wybor-urzedu>.

Страхування членів сім'ї

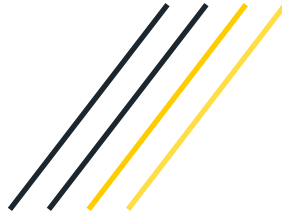
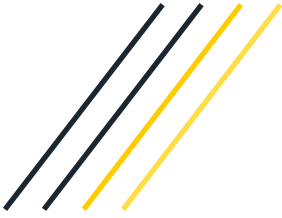
До свого полісу страхування можна вписати членів сім'ї застрахованої особи, якщо вони не мають окремої підстави для медичного страхування. Такими особами є:

- діти до 18 чи до 26 років (якщо дитина є студентом); без вікових обмежень, якщо дитині встановлено значний ступінь інвалідності;
- чоловік чи дружина;
- батьки, баба та дід, якщо вони проживають із застрахованою особою в одному домогосподарстві.

Для цього роботодавцеві потрібно надати персональні дані членів сім'ї для внесення їх до бази даних ZUS.

Якщо член сім'ї отримав власну підставу для страхування (наприклад, влаштувався на роботу) або втратив статус члена сім'ї (наприклад, у результаті розлучення), то про це потрібно повідомити роботодавця (платника внесків) протягом 7 днів із моменту настання відповідної обставини.

Добровільне медичне страхування

Особи, які не мають окремої підстави для страхування, можуть приступити до добровільного медичного страхування. До такої категорії осіб належать:

- іноземні студенти, докторанти та стажисти;
- особи, які відвідують курси польської мови та підготовчі курси з метою розпочати навчання польською мовою;
- особи, які працюють на підставі договору підряду;
- волонтери;
- інші особи, які не мають підстав для страхування.

Щоб укласти договір добровільного медичного страхування, потрібно звернутися до Центру обслуговування застрахованих осіб Нижньосілезького відділення NFZ або регіональних відділень у Нижньосілезькому воєводстві: <https://www.nfz-wroclaw.pl/default2.aspx?obj=1;25448&des=1;2>.

У відділенні потрібно заповнити заяву про медичне страхування та подати необхідні документи. Список необхідних документів поданий за посиланням: www.gov.pl/web/zdrowie/ub-bezpiecz-sie-dobrowolnie. У призначений день потрібно прийти та підписати договір. Якщо студент має карту поляка, то реєстрацію в Закладі соціального страхування здійснює університет.

Внески на рахунок ZUS потрібно сплачувати щомісяця.

Поліклініки та лікарні

Користування системою охорони здоров'я NFZ

Безоплатними медичними послугами на підставі страхування в Національному фонді здоров'я (NFZ) можна користуватися як у державних, так і в приватних медичних закладах. Однак поліклініка, лікарня чи приватний кабінет лікаря повинні укласти договір з NFZ про надання обраних послуг. Медичні заклади, які надають послуги в межах NFZ, зазвичай мають відповідне позначення чи табличку з логотипом NFZ біля входу. Перелік медичних закладів, що надають послуги в межах NFZ, можна знайти за посиланням: <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/GSL/POZ>.

У разі користування послугами лікаря чи медичного закладу, з яким NFZ не уклав договір, пацієнт зобов'язаний самостійно покривати витрати на лікування.

Державні поліклініки

Якщо немає загрози життю чи немає раптового погіршення стану здоров'я, медичну допомогу можна отримати в поліклініці. Для того, щоб скористатися послугами обраної поліклініки, необхідно подати відповідну заяву. Можна вибрати будь-який заклад, навіть той, що розташований поза вашим районом.

Вибір поліклініки та лікаря первинної медичної допомоги

Під час вибору поліклініки вибирається також лікар першого контакту, тобто лікар первинної ланки медичної допомоги. Цей лікар часто є першою людиною, до якої пацієнт звертається в разі проблем зі здоров'ям. Лікарем первинної ланки може бути лікар-терапевт, який займається діагностикою та лікуванням

захворювань внутрішніх органів у дорослих, чи сімейний лікар, який має ширші повноваження й може лікувати як дорослих, так і дітей. Натомість педіатр займається лише дітьми.

Щоб записатися до поліклініки необхідно заповнити заяву та показати документ, що посвідчує особу. На підставі номера PESEL працівник пункту реєстрації швидко перевірить в електронній системі чи особа є застрахованою. Якщо іноземець не має номера PESEL, він повинен мати при собі паспорт чи посвідку на проживання та підтвердження страхування, яке залежатиме від виду страхування.

Окрім лікаря, обрається також медсестра, а жінки та новонароджені до 2 місяців мають свого лікаря акушера.

Поліклініку та лікаря першого контакту можна змінити без додаткової оплати не частіше ніж два рази на рік. Щоб виписатися з поліклініки достатньо подати нову заяву про вибір лікаря в іншій поліклініці.

Важливо: вибрати поліклініку та лікаря можна в режимі онлайн через Електронний кабінет пацієнта (Internetowe Konto Pacjenta). Щоб отримати до нього доступ, потрібно увійти до [Довіреного профілю](#) (див.: розділ Адміністративні послуги).

Візит до лікаря

Записатися на прийом до лікаря, залежно від поліклініки, можна телефоном, особисто у пункті реєстрації поліклініки або через інтернет. На прийом до лікаря потрібно взяти з собою документ, що посвідчує особу та номер PESEL. Якщо особа не має номера PESEL, потрібно взяти із собою дійсне підтвердження страхування.

Лікар первинної ланки може виписати направлення до лікаря-спеціаліста. Направлення не є обов'язковим у разі запису до гінеколога, онколога, психіатра, венеролога чи стоматолога.

Листок непрацездатності (лікарняний)

У випадку хвороби чи травми лікар може виписати листок непрацездатності, який зазвичай називають L4. Під час оформлення листка потрібно надати в поліклініці дані роботодавця - найменування та ідентифікаційний податковий номер. На сьогодні довідка L4 видається в електронній формі та доступна для перегляду в Електронному кабінеті пацієнта. Доступ до листка непрацездатності має як Заклад соціального страхування, так і роботодавець.

Листок непрацездатності дає право отримувати допомогу у випадку хвороби в розмірі 80% від заробітної плати в разі хвороби чи ізоляції через інфекційне захворювання. У випадку хвороби під час вагітності, травми, отриманої в результаті нещасного випадку по дорозі на роботу чи з роботи, проходження медичного огляду як кандидат у донори клітин, тканин і органів або у зв'язку з операцією з забору цих органів - працівник отримує 100% заробітної плати.

Додатково застраховані особи мають право на допомогу для догляду за хворою дитиною віком до 8 років, дитиною з інвалідністю чи хворим членом сім'ї.

Для осіб, які працюють на підставі договору про надання послуг, страхування на випадок хвороби є добровільним. Якщо працівник відмовляється від страхування на випадок хвороби, він не має права на виплати під час періоду непрацездатності.

Невідкладна медична допомога

Швидка медична допомога

Швидку медичну допомогу можна викликати в Польщі лише в критичних ситуаціях, коли є безпосередня загроза життю чи здоров'ю. Прикладами симптомів, які підпадають під критерії для виклику швидкої допомоги, є втрата чи порушення свідомості, рани з рясною кровотечею, раптовий різкий біль у грудях чи животі, сильна задишка чи судоми.

Щоб викликати швидку медичну допомогу потрібно зателефонувати на один із безкоштовних номерів: загальноєвропейський номер екстреної допомоги 112 (можна набрати з мобільного телефону навіть без SIM-карти) або загальнонаціональний 999.

Відділення невідкладної (екстреної) медичної допомоги (SOR)

Якщо виникла ситуація, що загрожує здоров'ю людини, однак ця людина може самостійно пересуватися, потрібно звернутися до відділення невідкладної допомоги (szpitalny oddział ratunkowy; SOR), яке ще називають «пунктом екстреної допомоги».

У Відділенні невідкладної (екстреної) медичної допомоги пацієнту встановлять попередній діагноз та нададуть лікування, яке стабілізує життєво важливі функції. На черговість прийому пацієнта не впливає черговість звернення, а стан його здоров'я, який перевіряють працівники лікарні. Тому слід мати на увазі, що якщо стан здоров'я пацієнта дозволяє чекати, візит у відділення невідкладної допомоги може бути пов'язаний із тривалим очікуванням на медичний огляд. Відділення SOR працюють цілодобово.

Перелік відділень невідкладної медичної допомоги в Нижньосілезькому воєводстві можна переглянути за посиланням: <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/GSL/SOR>.

Медико-санітарна допомога у нічний час та святкові дні (NiŚOZ)

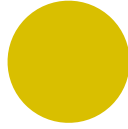
До пункту **медико-санітарної допомоги в нічний час та святкові дні** можна звернутися у випадках, якщо потрібно зустрітися з лікарем першого контакту поза звичайним робочим часом, тобто між 18:00 та 08:00 у будні дні, або в суботу, неділю та святкові дні. NiŚOZ – це не те саме, що Відділення невідкладної (екстреної) медичної допомоги (SOR), яке надає допомогу людям, які перебувають у стані безпосередньої загрози здоров'ю чи життю.

Перелік поліклінік та кабінетів, які надають допомогу в нічний час та святкові дні у Нижньосілезькому воєводстві, можна переглянути за посиланням: <https://zip.nfz.gov.pl/GSL/GSL/Pomoc-Nocna>.

Приватна медична допомога

У Польщі існує широкий доступ до приватної медичної допомоги. Багато приватних компаній пропонують пакети медичного страхування, які можна придбати на різні періоди та з різним обсягом медичних послуг. Пропозицією приватних медичних закладів можна скористатися також одноразово, без попереднього викупу пакету. Часто більші компанії та установи пропонують своїм працівникам доступ до групового страхування в приватних медичних закладах за привабливою ціною.

Варто пам'ятати, що жоден приватний медичний пакет не може замінити страхування NFZ і є радше його доповненням.

Європейська картка медичного страхування (EKUZ)

Особи, застраховані в Національному фонді здоров'я (NFZ) можуть безкоштовно користуватися основними медичними послугами на території Європейського Союзу (ЄС) та Європейської асоціації вільної торгівлі (ЄАВТ) як під час туристичних поїздок, так і під час службових відряджень.

Особи, застраховані в Національному фонді здоров'я (NFZ) можуть отримати картку EKUZ безкоштовно. Ця картка буде документом, що підтверджує наявність державного медичного страхування. Щоб отримати картку, потрібно заповнити заяву та разом із додатками подати її в пунктах EKUZ особисто або традиційною поштою. Список пунктів EKUZ та адреси для листування можна переглянути за посиланням: <https://www.nfz-wroclaw.pl/default2.aspx?obj=47408%3b45120&des=1%3b2&eev=2&eev=2>.

У більшості випадків Національний фонд здоров'я (NFZ) підтверджує право на медичні послуги на підставі внутрішньої бази даних. У випадку учня/студента додатком буде скан дійсного шкільного чи студентського квитка або, у разі їх відсутності, скан довідки, що підтверджує статус; для поїздки, пов'язаної з роботою - скан документа A1 із Закладу соціального страхування; для виїзду безробітної особи у зв'язку з пошуком роботи - скан документа U2 з органу з питань праці.

Громадяни третіх країн, застраховані в Національному фонді здоров'я (NFZ), також можуть отримати картку EKUZ.

Важливо: доступ до медичних послуг різниться залежно від країни ЄС, а послуги надаються на тих самих умовах, що і громадянам цієї країни. Перед виїздом варто проконсультуватися щодо правил користування медичною допомогою в тій чи іншій країні та, у разі потреби, придбати додатковий поліс медичного страхування.

ЗМІСТ

Адміністративні послуги

Реєстрація місця проживання, номер PESEL та довірених профіль	7
Посвідчення водія	10
Орган реєстрації актів цивільного стану (РАЦС)	14
Податки та подання декларації PIT	15
Господарська діяльність та отримання ідентифікаційного податкового номера (NIP)	16

Освіта дітей та молоді

Система освіти	19
Ясла та дитячі клуби	19
Дитячі садки	21
Початкові школи	22
Середні школи	23
Підтримка іншомовних учнів	24
Підготовчі класи	25

Медичні послуги

Медичне страхування	29
Обов'язкове медичне страхування	30
Добровільне медичне страхування	32
Поліклініки та лікарні	33
Користування системою охорони здоров'я NFZ	33
Державні поліклініки	33
Невідкладна медична допомога	36
Приватна медична допомога	37
Європейська картка медичного страхування (EKUZ)	38

WRO

MIGRANT

Пункти Інформації та Активності для мігрантів та мігранток
Консультації 4-ма мовами: EN, UA, RU, PL

Адреси пунктів:

Вроцлавський центр соціального розвитку (Stare Miasto)

pl. Dominikański 6

Пн-Пт 9:00 - 16:30

Тарногайський центр активності CAT (Tarnogaj)

ul. Gazowa 22

Чт 16:00 - 19:00

FAMA Бібліотечно-культурний центр (Psie Pole)

ul. Bolesława Krzywoustego 286

Пт 16:00 - 19:00

Контакт: wromigrant@wcrs.wroclaw.pl,

tel. +48 71 77 24 950, +48 735 969 992,

+48 538 579 521, +48 538 579 555

Messenger: m.me/wromigrant

Увага! Пункти інформації WroMigrant Stare Miasto, Tarnogaj і Psie Pole не доступні для особистих візит та консультацій. До нас можна звернутися через телефон, електронну пошту або месенджер від понеділка до п'ятниці в годинах 9:00-16:30.

**Підтримуємо
мігрантів
по всій
Нижній Сілезії**

Wyłączna odpowiedzialność za wyrażone opinie spoczywa na autorze i Komisja Europejska oraz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji nie ponoszą odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji